

ROALD DAHL

SJAKIE EN DE CHOCOLADEFABRIEK

Met tekeningen van
Quentin Blake

In dit boek komen vijf kinderen voor:

CASPAR SLOK
een gulzige jongen

VERUCA PEPER
een vreselijk verwend meisje

VIOLET BEAUDEREST
een meisje dat altijd kauwgom kauwt

JORIS TEEVEE
een jongen die niets anders doet dan televisiekijken

en

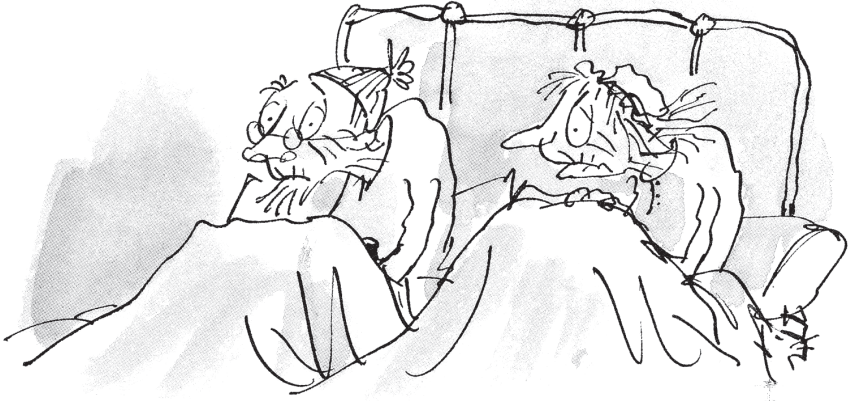
SJAKIE STEVENS
die eigenlijk Jacques heet, DE HELD

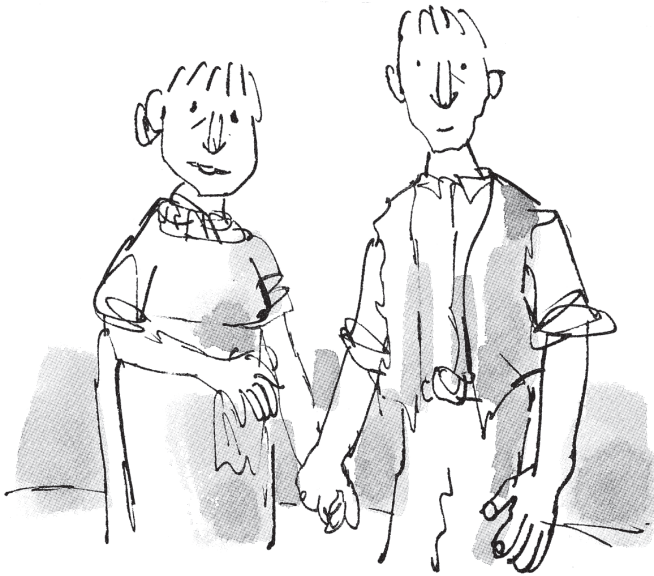
Dit is Sjakie

Deze twee heel oude mensen zijn de vader en moeder van meneer Stevens. Hun namen zijn opa Jakob en opoe Jakoba.

En déze twee heel oude mensen zijn de vader en moeder van mevrouw Stevens. Hun namen zijn grootvader Willem en grootmoeder Willemina.

Dit is meneer Stevens. Dit is mevrouw Stevens. En meneer en mevrouw Stevens hebben een zoontje dat Jacques Stevens heet.

Dit is Sjakie.

'Dag, hoe gaat 't? Hoe gaat 't met jou? Alles goed?'
Hij vindt het leuk om kennis te maken.

De hele familie – zes grote mensen (tel ze maar na) en de kleine Sjakie – woont samen in een piepklein houten huisje aan de rand van de stad.

Dat huisje was natuurlijk lang niet groot genoeg voor zoveel mensen en ze hadden dan ook een heel moeilijk leven.

Er waren maar twee kamers in het hele huisje en er stond maar één bed in.

Het bed hadden ze aan de vier grootouders gegeven, omdat die zo oud en moe waren. Ze waren zelfs zo moe, dat ze er nooit uit kwamen. Opa Jakob en opoe Jakoba lagen aan de ene kant en grootvader Willem en grootmoeder Willemina aan de andere kant.

Meneer en mevrouw Stevens met de kleine Sjakie sliepen in de andere kamer, zomaar op matrassen op de grond. 's Zomers ging dat nog wel, maar 's winters blies er een ijskoude wind de hele nacht over de vloer en dan was het verschrikkelijk.

En er was geen denken aan om een beter huis te kopen, of een bed. Daar waren ze veel te arm voor.

Meneer Stevens was de enige van de familie met een baan. Hij werkte in een tandpastafabriek, waar hij de hele dag aan een lopende band stond en de dopjes op de tubes tandpasta schroefde, nadat die tubes gevuld waren. Maar een tandpastadopjesschroever wordt nooit erg goed betaald en de arme meneer Stevens, al werkte hij nog zo hard en schroefde hij de dopjes als een dolle op de tubes, kon toch nooit genoeg verdienen om ook maar de helft van de dingen te kopen die zo'n grote familie nodig had. Er was zelfs niet eens voldoende geld om genoeg eten te kopen. De enige maaltijden die ze konden betalen, waren brood met margarine voor het ontbijt, gekookte aardappelen met kool voor tussen de middag, en koolsoep voor het avondeten.

's Zondags was het een beetje beter. Ze verlangden altijd naar de zondagen, want dan kregen ze wel precies hetzelfde eten, maar ze mochten allemaal nog een tweede portie hebben.

De Stevensen verhongerden dus niet, maar de hele familie (de twee oude grootvaders, de twee oude grootmoeders, Sjakies vader en moeder en vooral Sjakie zelf) liep de hele dag rond met een akelig hol gevoel in de maag.

Sjakie had er 't meeste last van. En hoewel zijn vader en moeder vaak hun eigen eten aan hem gaven, was het toch allemaal lang niet genoeg voor een jongen in de groei. Hij verlangde verschrikkelijk naar iets stevigens en lekkerders dan kool en koolsoep. En waar hij het allermeest naar verlangde, dat was... CHOCOLA.

Als hij 's morgens naar school ging, zag Sjakie in de etalages grote stapels chocoladerepen liggen. Dan stond hij stil, drukte zijn neus tegen het glas en staarde, met het water in zijn mond. Heel vaak zag hij andere kinderen romige melkrepen uit hun zak halen en er lekker op knabbelen, en dat was natuurlijk een marteling.

Maar eens per jaar, op zijn verjaardag, proefde Sjakie Stevens een beetje chocola. De hele familie spaarde geld voor die speciale gelegenheid, en als de grote dag kwam, kreeg Sjakie altijd een klein chocoladereepje om helemaal alleen op te eten. En iedere keer dat hij die reep kreeg, op zijn verrukkelijke verjaardagsochtend, stopte hij die voorzichtig in een spanen doosje dat hij bezat, en bewaarde hem alsof het een staaf goud was.

De eerste dagen keek hij er alleen maar naar, maar hij raakte hem niet aan. En als hij het op het laatst niet langer uit kon houden, maakte hij het papier eromheen in een hoekje een heel klein beetje los, zodat hij een klein stukje chocola zag en dan nam hij een piepklein hapje, net genoeg om de heerlijke smaak door zijn hele mond heen te proeven. De volgende dag knabbelde hij weer zo'n piepklein hapje, enzovoort, enzovoort. Op die manier deed Sjakie langer dan een maand met zijn verjaardagsreepje.

Maar ik heb je nog niet eens het ergste verteld over Sjakie, die meer van chocola hield dan van iets anders. En dat ergste was veel erger dan repen zien in etalages, of kinderen vlak voor zijn neus repen zien eten. Het was zelfs het meest tergende dat je je maar voor kon stellen, het was dit:

In de stad, vlak bij Sjakies huis, stond een ENORME CHOCOLADEFABRIEK.

Stel je dat eens voor!

En het was niet gewoon een grote chocoladefabriek, nee het was de reusachtigste en beroemdste van de hele wereld. Het was WONKA'S FABRIEK, het eigendom van een man, Willie Wonka, die de grootste uitvinder en fabrikant van lekkers was, die ooit bestaan had. En wat was het een ongelooflijk geweldige fabriek! Er stond een hoge muur omheen, en grote ijzeren hekken sloten de weg af. De schoorstenen braakten grote rookwolken uit en binnen in de fabriek hoorde je vreemde sissende geluiden. En buiten, honderden meters in het rond, hing een sterke, machtige chocoladegeur.

Twee keer per dag – naar school en terug – moest Sjakie vlak langs de hekken van de fabriek lopen. En iedere keer dat hij er voorbijging, liep hij héél, héél langzaam, hield zijn neus hoog in de lucht en ademde heel diep in, om de zalige chocoladegeur maar goed te ruiken.

O, wat hield hij van die geur.

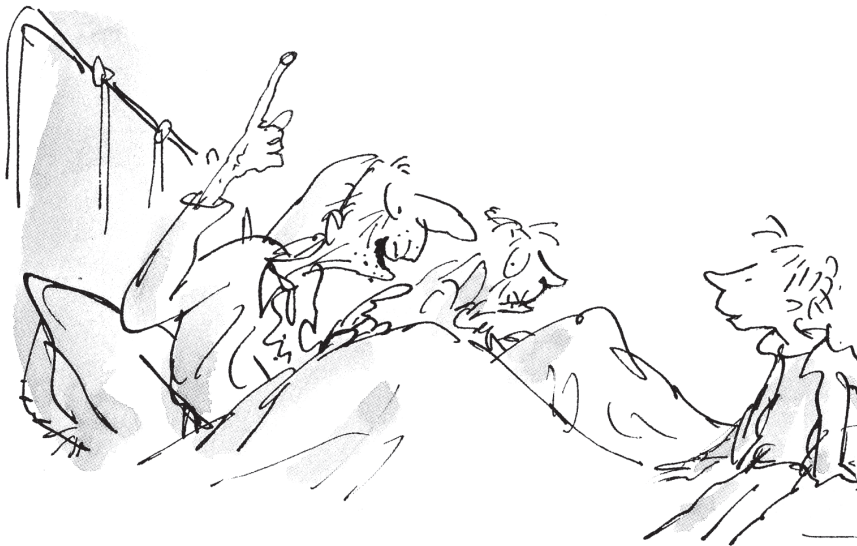
En o, wat zou hij dolgraag eens binnen in die fabriek gaan kijken...

De fabriek van meneer Willie Wonka

's Avonds als hij zijn avondmaal van waterige koolsoep op had, ging Sjakie altijd naar de kamer van zijn vier grootouders om naar hun verhalen te luisteren en ze daarna goedenacht te zeggen.

Alle grootouders waren boven de negentig. Ze waren zo verschrompeld als pruimedanten en zo mager als geraamten, en de hele lieve lange dag, tot Sjakie binnenkwam, lagen ze stilletjes in bed, twee aan ieder eind, met

slaapmutsen op om hun hoofden warm te houden, en dommelden zo'n beetje omdat ze toch niets te doen hadden. Maar zodra de deur openging en ze Sjakies stem hoorden: 'Goedenavond opa Jakob en opoe Jakoba, en grootvader Willem en grootmoeder Willemina,' gingen ze alle vier ineens rechtop zitten, hun oude gerimpelde gezichten begonnen te stralen – en ze begonnen te praten. Want ze waren dol op het jongetje. Hij was het enige plezierige in hun leven, en ze lagen de hele dag op zijn avondbezoekje te wachten. Dikwijls kwamen Sjakies vader en moeder er ook bij en dan stonden ze bij de deur te luisteren naar de verhalen die de oude mensen vertelden; en daardoor vergaten ze in dat gelukkige ogenblikje, dat misschien maar een halfuurtje duurde, hoe hongerig en hoe arm ze wel waren.

Op een avond ging Sjakie naar zijn grootouders en zei: 'Is het écht waar dat Wonka's chocoladefabriek de grootste van de wereld is?'

‘Wáár?’ riepen ze alle vier tegelijk. ‘Natuurlijk is het waar! Grote hemel, wist je dát niet eens? Hij is zowat vijftig keer zo groot als alle andere fabrieken.’

‘En is Willie Wonka echt de knapste chocolademaker van de wereld?’

‘Mijn beste jongen,’ zei opa Jakob en hees zich nog wat hoger op zijn kussen, ‘meneer Willie Wonka is de *ongelofelijkste, geweldigste, meest verbazingwekkende* chocoladefabrikant die ooit geleefd heeft. Ik dacht dat iedereen dat wel wist.’

‘Ik wist dat hij beroemd was, opa Jakob, en ook dat hij erg knap was...’

‘Knáp!’ riep de oude man. ‘Hij is veel meer dan dat. Hij is een *tovenaar* met chocola! Hij maakt alles en alles, wat hij maar wil. Is het niet zo, beste mensen?’

De andere drie knikten met hun hoofd langzaam op en neer en zeiden: ‘Absoluut waar, stellig! Zo waar als iets maar zijn kan.’

En opa Jakob zei: ‘Bedoel je dat ik je nog nooit het verhaal van meneer Willie Wonka en zijn fabriek heb verteld?’

‘Nooit,’ zei Sjakie.

‘Grote hemel nog aan toe. Dat ik dat vergeten kon!’

‘Wilt u het mij nu vertellen, opa Jakob, alstublieft?’

‘Dat wil ik zeker doen. Ga maar naast mij op bed zitten, beste jongen, en luister goed.’

Opa Jakob was de oudste van alle grootouders. Hij was zesennegentig en een halfjaar oud, en dat is wel zo ongeveer het oudste wat een mens worden kan. Net als alle stokoude mensen, was hij zwak en uitgeput en sprak hij gedurende de dag maar heel weinig. Maar ’s avonds als Sjakie, zijn geliefde kleinzoon, de kamer in kwam, scheen hij op een wonderlijke manier weer helemaal jong te worden. Alle moeheid viel van hem af, en hij werd even onstuimig en opgewonden als een jongen.

‘O, dat is me een man, die meneer Willie Wonka,’ riep opa Jakob. ‘Wist je bijvoorbeeld dat hij meer dan tweehonderd nieuwe soorten repen uitgevonden heeft, elk met een verschillende smaak, en de ene nog zachter, romiger en smakelijker dan de andere?’

‘Zo is het,’ riep opoe Jakoba. ‘En hij stuurt ze naar alle uithoeken van de aarde! Is het niet zo, opa Jakob?’

‘En of, lieve, en of! En naar alle koningen en presidenten van de hele wereld. Maar denk niet dat hij alleen maar chocoladerepen maakt, o jee, nee. Hij heeft fantastische uitvindingen gedaan, die meneer Willie Wonka! Weet je dat hij een middeltje uitgevonden heeft om chocolade-ijs uren en uren koud te houden zonder ijskast? Je kunt het gewoon in de zon laten liggen op een warme dag, desnoods een hele ochtend, en nog smelt het niet.’

‘Maar dat is *onmogelijk!*’ riep Sjakie en staarde zijn grootvader aan.

‘Natuurlijk is het onmogelijk,’ riep opa Jakob, ‘het is gewoon *belachelijk*. Maar meneer Willie Wonka doet het!’

‘Dat is waar,’ knikten de anderen, ‘meneer Willie Wonka heeft het gedaan.’

‘Daar komt nog bij,’ zei opa Jakob, en hij sprak heel langzaam zodat Sjakie geen woord zou missen, ‘dat meneer Willie Wonka marsepein kan maken die naar viooltjes smaakt, en zachte karamels die iedere tien seconden van kleur veranderen als je erop zuigt, en kleine vederlichte snoepjes die heerlijk op je tong smelten zodra je ze in je mond steekt. Hij kan kauwgum maken die nooit zijn smaak verliest, en bubbelgum die je geweldig groot op kan blazen, tot je er een speld in steekt en het opeet. En volgens een zeer geheim recept maakt hij prachtige blauwe gespikkelde eitjes, die in je mond kleiner en kleiner worden tot er uiteindelijk niets anders overblijft dan een klein suikeren vogeltje dat op de punt van je tong zit.’

Opa Jakob hield even op en ging met de tip van zijn tong even langzaam langs zijn lippen. ‘Het water loopt me in de mond als ik eraan denk,’ zei hij.

‘Bij mij ook,’ zei Sjakie, ‘maar ga toch alstublieft verder.’

Terwijl ze aan het praten waren, kwamen de vader en moeder van Sjakie stil de kamer in en bleven bij de deur staan luisteren.

‘Vertel Sjakie eens van die gekke Indiase prins,’ zei opoe Jakoba, ‘dat zal hij vast leuk vinden.’

‘Je bedoelt prins Pondicherrie?’ zei opa Jakob en begon zachtjes te lachen.

‘Stapelgek,’ zei grootvader Willem.

‘Maar geweldig rijk,’ zei grootmoeder Willemina.

‘Wat deed hij dan?’ vroeg Sjakie nieuwsgierig.

‘Luister maar,’ zei opa Jakob, ‘ik zal het je vertellen.’

Voor *Theo*

Vijfentachtigste druk, 2015

www.defonteinkinderboeken.nl

www.roalddahl-boeken.nl

Oorspronkelijke titel: *Charlie and the Chocolate Factory*

Voor het eerst verschenen in de Verenigde Staten in 1964

Voor het eerst verschenen in Groot-Brittannië

bij George Allan & Unwin Ltd., Londen, 1967

Text © Road Dahl Nominee Ltd., 1964

Illustrations © Quentin Blake, 1995

Voor de Nederlandse uitgave:

© 1968/2006 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling: Harriët Freezer

Omslagontwerp en grafische verzorging: Atelier van Wageningen, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 261 3852 2

NUR 200

Voor Theo

Honderdenzesde druk, 2023

Oorspronkelijke titel: *Charlie and the Chocolate Factory*

Voor het eerst verschenen in de Verenigde Staten in 1964

Voor het eerst verschenen in Groot-Brittannië

bij George Allan & Unwin Ltd., Londen, 1967

Text © The Roald Dahl Story Company Limited, 1964

ROALD DAHL is a registered trademark of The Roald Dahl Story Company Ltd.

Illustrations © Quentin Blake, 1995

Voor de Nederlandse uitgave:

© 1968/2006 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling: Harriët Freezer

Grafische verzorging: Atelier van Wageningen, Amsterdam

Omslagontwerp: Sander Pinkse Boekproductie

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 261 6732 4 (e-book 978 90 261 3517 0)

NUR 200, 282, 283

www.defonteinkinderboeken.nl

www.roalddahl-boeken.nl